

Svarīgākie lēmumi 2014. gadā

LVEK 2014. gada 8. janvāra sēdē (protokola Nr. 32 2. §) lēma par vārda **argāneļļa** (*Oleum Arganiae*) pareizrakstību latviešu valodā.

LVEK atbalstīja tradicionāli lietotās saīsinājumu formas **v.j.l.** (virs jūras līmeņa) un **z.j.l.** (zem jūras līmeņa); **kartogrāfijā** šos saīsinājumus pieļaujams lietot bez punktiem (**vjl** un **zjl**). Lai gan Ministru kabineta 2010. gada 28. septembra noteikumu Nr. 916 "Dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas kārtība" 1. pielikumā dotas tradicionālā saīsinājuma formas **sk.** un **skat.** (skatīt), LVEK iesaka izvēlēties formu **skat.** kā mazāk pārprotamu (protokola Nr. 32 3. §).

LVEK atgādina, ka Eiropas vienotās valūtas eiro sīkākās vienības (centu) apzīmējuma saīsinājums lietojams formā **c** (bez punkta) (protokola Nr. 32 5. §).

LVEK 2014. gada 12. marta sēdē (protokola Nr. 33 2. §) pauda vienprātīgu atbalstu lēmumam valūtu nosaukumus, valūtu kodus un grafiskos simbolus latviešu valodā turpmāk norādīt **aizsummas** ar saistīto atstarpi, piemēram: 285,65 **sterliņu mārciņas**; 1 234 **EUR**; 5678,90 **\$**.

LVEK lēma, ka nav ieteicami, bet ir pieļaujami **izrunas paralēlvarianti ar šauro un plato e** atsevišķu 1. konjugācijas darbības vārdu (piemēram, *vērt, svērt, bērt, ķert, dzert*) īstenības izteiksmes vienkāršās tagadnes vienskaitļa 1. personas formā, kā arī vienskaitļa un daudzskaitļa 3. personas formā – (es) *veru, sveru, beru, ķeru, dzeru*; (viņš, viņa, viņi, viņas) *ver, sver, ber, ķer, dzer* (protokola Nr. 33 2. §).

LVEK 2014. gada 14. maija sēdē (protokola Nr. 34 3. §) secināja, ka no valodas prakses viedokļa ir pareizs atverošo pēdiņu novietojums gan apakšā („) gan augšā (“), tomēr vienā tekstā konsekventi lietojams viens variants.

LVEK atzina par pareizu sengrieķu personvārda **Δαμοκλής** tradicionālo atveidojumu formā **Dāmokls**. Jautājumā par vārda un uzvārda rakstību mazajiem burtiem e-pasta adresē LVEK secināja, ka simboliskā adresē var izmantot jebkuru burtu kombināciju jebkurā lielumā (protokola Nr. 34 4. §).

LVEK 2014. gada 11. jūnija sēdē (protokola Nr. 35 4. §) lēma, ka auga *Paullinia cupana* latviskais nosaukums veidojams formā **gvarāna**.

LVEK 2014. gada 10. septembra sēdē (protokola Nr. 36 4. §) vienprātīgi noraidīja atsevišķa Latvijas nācijas pārstāvja nosaukšanai ieteiktos apzīmējumus "latvijietis" un "latvzemnieks", atbalstot pašreiz lietotos vārdkopnosaukumus **Latvijas nācija** un **Latvijas nācijas pārstāvis**.

Jautājumā par pareizrakstības normām LVEK atgādina: **1) pēc datuma un iniciāļa norādes lietojama saistītā atstarpe** – pretēji tiesību aktu praksei, kur šajā pozīcijā atstarpi nelieto; **2) skaužama juridiskos tekstos vērojamā tendence nepamatoti lietot lielos sākumburtus** (Puses, Dalībnieki, Nomnieks, Iznomātājs u. tml.); **3) latviešu valodā nelieto garo jeb dubulto domuzīmi** (—) (protokola Nr. 36 5. §).

LVEK nolēma, ka futbola paveids, ko pārsvarā spēlē iekštelpās un vairākās valodās apzīmē ar nosaukumu *futsal*, latviski saucams par **telpu futbolu** vai **minifutbolu**. Iespējami arī šādi nosaukuma varianti: **zāles futbols** vai **zālfutbols**. Toties noraidāmi piedāvātie nosaukumi "futzāle" un "futzāls", jo tie neatbilst latviešu valodas vārddarināšanas un terminrades likumībām (protokola Nr. 36 5. §).

LVEK 2014. gada 8. oktobra sēdē (protokola Nr. 37 2. §) atbalstīja svešvārda *meme* atbilstmi latviešu valodā formā **mīms** ar nozīmi 'angļu biologa R. Dokinsa postulētā kultūras pārmantošanās vienība, kas funkcionē analogiski bioloģiskās iedzimtības vienībai ģēnam, piem., melodija, mode, tradīcija, tikumisks princips, teorija, jēdziens; ar mīmiem, tāpat kā ar ģēniem, var notikt mutācijas un dabiskā izlase', kas fiksēta "Svešvārdu vārdnīcas" 1999. gada izdevumā.